

اظهار نظر مجمع مشورتی حقوقی

در خصوص:

- لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور
- اساسنامه صندوق اشتغال و کار آفرینی اینترگران
- اساسنامه‌های:

شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ارونند (سهامی خاص)،
شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه انزلی (سهامی خاص)،
شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ماکو (سهامی خاص)،
شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ارس (سهامی خاص)،
شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه کیش (سهامی خاص)،
شرکت هواپیمایی کیش (سهامی خاص)، شرکت
عمران، آب و خدمات منطقه آزاد کیش (سهامی
خاص)، شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه‌های
منطقه آزاد کیش (سهامی خاص) و موسسه آموزشی
علوم و فنون کیش

کد گزارش: ۹۴۰۱۰۰۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۰۱/۱۸

شناسنامه گزارش

موضوع:

اظهارنظر مجمع مشورتی حقوقی در خصوص

– لایحه رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

– اساسنامه صندوق اشتغال و کارآفرینی اینترگران

– اساسنامه‌های:

– شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه اروند (سهامی خاص)، شرکت

سرمایه‌گذاری و توسعه انزلی (سهامی خاص)، شرکت

سرمایه‌گذاری و توسعه ماکو (سهامی خاص)، شرکت

سرمایه‌گذاری و توسعه ارس (سهامی خاص)، شرکت

سرمایه‌گذاری و توسعه کیش (سهامی خاص)، شرکت

هواپیمایی کیش (سهامی خاص)، شرکت عمران، آب و

خدمات منطقه آزاد کیش (سهامی خاص)، شرکت توسعه و

مدیریت بنادر و فرودگاه‌های منطقه آزاد کیش (سهامی

خاص) و موسسه آموزشی علوم و فنون کیش

تهیه کننده: پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۴۰۱۰۰۱

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۴/۰۱/۱۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لایحه رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

ماده (۱)

اصلاح این ماده ناظر به بند «۱» تذکرات شورا بوده و اصلاح تبصره «۱» آن نیز فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

ماده (۲)

ایراد بند «۱» شورا که مشتمل بر سه بخش می‌باشد، مربوط به ماده (۲) است که به نظر می‌رسد با توجه به اصلاحات صورت گرفته در این ماده مبنی بر «تعریف اوراق صکوک اجاره»، قید «رعایت جزء «۲» بند «د» سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی» و همچنین اصلاح عبارت «سهام، سهم الشرکه، حق بهره برداری و بهره مالکانه» به عبارت «اموال دولت به استثنای واگذاری‌های مشمول قانون اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی» رفع شده است.

ماده (۸) - نکته

بند «۲» ایرادات شورا ناظر به این ماده می‌باشد. در این خصوص باتوجه به اضافه نمودن قید «شرط ضمن عقد در قرارداد مناقصه» به فراز دوم بند «۱» این ماده بخش اول ایراد شورا رفع شده است.

درخصوص بخش دوم این ایراد که در فراز دوم جزء ۲، الزام بدهکار به قبول حکم این فراز به نحو مذکور را خلاف موازین شرع شناخته است. لازم به ذکر است که اگرچه حکم مزبور اصلاح گردیده است ولیکن حکم اصلاحی نیز همچنان

می‌تواند منجر به اضرار به حقوق اشخاص شود که از این لحاظ قابل تأمل است. در خصوص بخش‌های بعدی این بند از ایرادات نیز به نظر می‌رسد با توجه به حذف احکام مورد ایراد، رفع شده است. همچنین لازم به ذکر است که بند «۲» و «۴» تذکرات شورا نیز مربوط به ماده (۸) می‌باشد که اعمال شده است.

ماده (۱۰)

با توجه به تعریف اوراق مرابحه به نظر می‌رسد بند سوم از ایرادات شورا ناظر به این ماده رفع شده است.

ماده (۱۵) - مغایرت با اصول ۱۵، ۱۱۲ و ۱۳۸

اصلاح این ماده ناظر به بند «۴» ایرادات شورا می‌باشد که خود مشتمل بر چند ایراد است، در این رابطه:

۱- مجلس در یک مورد در بند «الف» عبارت «معاوضه (سوآپ)» را جایگزین واژه «سوآپ» نموده است. ولیکن مسئله ای که در این خصوص وجود دارد این است که در موارد متعدد دیگری در بند «پ» این ماده از حروف لاتین استفاده شده است که با توجه به اینکه مطابق اصل ۱۵ خط رسمی نیز فارسی می‌باشد از جهت مغایرت با این اصل محل تأمل است. این ایراد در اظهار نظر شورای نگهبان نسبت به لایحه بودجه سال ۱۳۹۴ کل کشور وجود دارد.^(۱)

---

۱. اظهار نظر شماره ۹۳/۱۰۲/۳۸۵۰ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۹ شورای نگهبان «بند ۱۲- ... از آنجا که طبق اصل ۱۵ خط رسمی نیز باید فارسی باشد، بکارگیری واژگان لاتین در متن قانون نظیر (SMS) مغایر این اصل می‌باشد...».

همچنین عبارت «دموراژ (خسارت تأخیر)» در بند «ب» این ماده باید به عبارت «خسارت تأخیر (دموراژ)» اصلاح شود.

۲- روشهای سرمایه گذاری در اصلاحیه مجلس در این ماده حذف شده است و صرفاً به اجازه انعقاد قرارداد اشاره نموده است، لذا به نظر می‌رسد ایراد شورا در این قسمت مرتفع شده است.

۳- تبصره «۳» این ماده باتوجه به اینکه مورد ایراد شورا بوده است و از سوی مجلس اصلاح نشده است همچنان واجد ایراد به نظر می‌رسد.

۴- ایراد قسمت اخیر بند «۴» از اظهار نظر شورا ناظر به مغایرت تصویب آئین نامه توسط شورای اقتصاد بوده است. مسئله ای که در این خصوص وجود دارد این است که اگرچه به موجب مصوبه اصلاحی مجلس عبارت «و در آئین‌نامه اجرائی این ماده درج می‌گردد» حذف شده است، ولیکن چگونگی اجرای این تبصره شامل تعیین حد معین برای مصارف مناطق جغرافیایی، نوع مصرف و مصرف‌کنندگان و مقدار و قیمت مصرف همچنان به تصویب شورای اقتصاد خواهد رسید که با توجه به اینکه تعیین چگونگی اجرای این تبصره ماهیت آئین‌نامه اجرایی دارد، تصویب آن توسط شورای اقتصاد همچنان واجد ایراد به نظر می‌رسد و حذف عبارت مزبور در ماهیت موارد مورد تصویب توسط شورای اقتصاد تغییری نداده است.

ماده (۱۷)

اصلاح این ماده در راستای رفع بند «۳» از تذکرات شورا بوده است.

ماده (۲۱) - نکته

به موجب بند «۵» از اظهارنظر شورا معافیت مالیاتی صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی از آنجا که به تقلیل درآمد عمومی می‌انجامد، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد. در این رابطه مجلس پذیرش بار مالی ناشی از این حکم توسط دولت را رافع ایراد دانسته است. در این خصوص به نظر می‌رسد که به منظور رفع ایراد مغایرت با اصل ۷۵ مطابق اصل مذکور لازم است در همان طرح یا اصلاحات مجلس نسبت به لایحه، طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد. چرا که مطابق نص این اصل لازم است «در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد». لذا به نظر می‌رسد علی‌رغم پذیرش بار مالی مزبور توسط دولت، ایراد همچنان باقی باشد.

ماده الحاقی (۱۵)

اصلاح این ماده ناظر به اظهارنظر شورا نبوده و فاقد ایراد به نظر می‌رسد.

ماده الحاقی (۲۰)

این ماده به موجب بند «۶» اظهار نظر شورا واجد ابهام شناخته شده بود که با توجه به اصلاح به عمل آمده ابهام مزبور رفع شده است.

ماده الحاقی (۲۲) - ابهام

در ذیل این ماده به منظور رفع بند «۷» از ایرادات شورا به صورت مطلق مقرر شده، «... و دولت مکلف است سالانه سهم صندوق توسعه ملی را

پرداخت نماید» در این خصوص به نظر می‌رسد با توجه به اینکه مشخص نشده است دولت نسبت به چه مواردی سهم صندوق توسعه ملی را پرداخت می‌نماید واجد ابهام است.

ماده الحاقی (۲۴) - مغایرت با اصول ۵۷ و ۱۵۸ و ابهام

تبصره «۳» موضوع این ماده از جهات متعددی مورد ایراد شورا (بند «۸») قرار گرفته است. در این رابطه:

۱- مطابق مصوبه اصلاحی مجلس، اصلاح آئین نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها توسط هیأت مقررات زدایی منوط به تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و در مورد تصویب نامه‌های هیأت وزیران منوط به تأیید هیأت وزیران شده است. در این خصوص اگرچه مغایرت حکم مزبور با اصول ۱۳۴ و ۱۳۸ رفع شده است ولیکن در صورتی که آئین‌نامه، بخشنامه یا دستورالعمل‌های مورد اصلاح شامل بخشنامه‌ها و آئین‌نامه‌های غیر قوه مجریه نیز بشود (به خصوص با توجه به قید «و مانند اینها» که می‌تواند شامل موارد متعددی بشود)، در این صورت اعطاء صلاحیت نقض و اصلاح چنین مواردی به وزیر امور اقتصادی و دارایی و یا هیأت وزیران مغایر اصول مربوط به استقلال قوا و صلاحیت‌های دیگر قوا نظیر اصول ۵۷ و ۱۵۸ نیز می‌باشد. چرا که ممکن است بخشی از این مقررات و مانند آن که با تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی و یا هیأت وزیران اصلاح خواهد شد مصوب مراجعی نظیر رئیس قوه قضائیه باشد. به ویژه با توجه به اینکه «فرآیند کسب و کار» صرفاً ناظر به شروع کسب و کار نبوده و شامل جریان کسب و کار نیز می‌شود.

۲- با توجه به حذف حکم مربوط به نماینده ویژه رئیس جمهور و همچنین پیگیری اصلاح قوانین و انجام امور مربوط به مطالعه قوانین و مقررات کشورها توسط هیأت مقررات زدایی بخش دوم و سوم بند «۸» از ایرادات شورا نیز رفع شده است.

۳- مجلس به منظور رفع بخش اخیر بند «۸» از ایرادات شورا، مبنی بر مغایرت فراز دوم تبصره «۶» این ماده، با اصول ۶۰ و ۸۵ و ۱۳۸، عبارت «بر اساس قوانین و مقررات که به تأیید هیأت وزیران رسیده است» را پس از «عبارت برخورد با متخلفان» اضافه نموده است. در این خصوص اگرچه «تأیید هیأت وزیران» پیش بینی شده است ولیکن باتوجه به اینکه با اصلاح صورت گرفته مشخص نیست که، تأیید هیأت وزیران ناظر به دستورالعمل‌ها می‌باشد یا مقررات و قوانینی که به تأیید هیأت وزیران رسیده حکم مزبور واجد ابهام است. همچنین مطابق ذیل همین تبصره تهیه و ابلاغ این دستورالعمل‌ها همچنان برعهده هیأت باقی مانده است، که این امر نیز ابهام مزبور را افزایش می‌دهد. لازم به توضیح است که با اصلاح صورت گرفته توسط مجلس حکم مزبور بدین شرح خواهد بود: «... دستورالعمل‌های مربوط شامل رویه‌ها و ضوابط و نحوه برخورد با متخلفان بر اساس قوانین و مقررات که به تأیید هیأت وزیران رسیده است و ... همچنین فهرست دستگاه‌های اصلی در صدور مجوز در فعالیت‌های مختلف متناسب با شرایط توسط هیأت «مقررات زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار» ... تهیه و ابلاغ می‌گردد ...»

ماده الحاقی (۲۵) - مغایرت با اصل ۱۷۶

این ماده به موجب بند «۹»، اظهارنظر شورا مغایر اصل ۱۷۶ قانون اساسی شناخته شده است. مسئله ای که در این خصوص وجود دارد این است که مطابق اصلاح صورت گرفته توسط مجلس، صرفاً به جای «مصوبات ستاد تدابیر ویژه» به «مصوبات هریک از شوراهای فرعی شورای امنیت ملی» اشاره شده است. لذا ایراد شورا مبنی بر «لزوم انجام اقدامات و تصمیمات ستاد که طبق مصوبه لازم الاجرای شورای عالی امنیت ملی تشکیل شده باید زیر نظر شورای مذکور انجام شود» همچنان باقی به نظر می‌رسد.

تذکر: عنوان «شورای امنیت ملی» در صدر ماده اصلاحی باید به «شورای عالی امنیت ملی» اصلاح شود.

ماده الحاقی (۲۶) - مغایرت با اصل ۷۵ و بند «۱» اصل ۱۱۰

عبارت‌های «بخشی از منابع سازمان بورس و اوراق بهادار» و همچنین «سایر منابع مالی» در تبصره «۲» این ماده مطابق بند «۱۰» ایرادات شورا واجد ابهام شناخته شده است.

در این خصوص لازم به توضیح است که تبصره «۲» در واقع به منظور تأمین مالی حکم ماده الحاقی (۲۶) مبنی بر ایجاد صندوق تثبیت بازار سرمایه و فعالیت این صندوق در بورس پیش‌بینی گردیده بود و بدین دلیل مقرر شده بود «بخشی از منابع سازمان بورس و اوراق بهادار» و همچنین «سایر منابع مالی» به این صندوق تعلق گیرد. در این رابطه مجلس به منظور رفع ابهام شورای نگهبان مقرر داشته که منابع اختصاص یافته به این صندوق از محل منابع سازمان بورس

و اوراق بهادار و همچنین صندوق توسعه ملی به صورت سپرده‌گذاری در اختیار صندوق تثبیت بازار سرمایه قرار گیرد.

مسئله‌ای که در این خصوص وجود دارد اختصاص این مبالغ به صندوق مزبور با توجه به اینکه محل مصرف منابع مذکور مشخص می‌باشد نمی‌تواند تأمین کننده بار مالی مورد نیاز برای فعالیت صندوق مزبور باشد و لذا نه تنها به نظر نمی‌رسد که ابهام شورا برطرف شده است بلکه حکم مزبور مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی نیز می‌باشد.

همچنین مطابق بند «۲-۲۲» سیاستهای کلی برنامه پنجم توسعه مصارف صندوق توسعه ملی پیش بینی شده است. مطابق این بند «ارائه تسهیلات از منابع صندوق توسعه ملی به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی با هدف تولید و توسعه سرمایه گذاری در داخل و خارج کشور با در نظر گرفتن شرایط رقابتی و بازدهی مناسب اقتصادی» خواهد بود. لذا اختصاص یک درصد از منابع سالانه صندوق توسعه ملی به صندوق تثبیت بازار سرمایه که دولتی می‌باشد برخلاف سیاستهای کلی برنامه پنجم و در نتیجه مغایر بند «۱» اصل ۱۱۰ قانون اساسی می‌باشد.

ماده الحاقی (۲۸) - مغایرت با اصل ۱۵

این ماده ناظر به بند «۱۱» از ایرادات شورا اصلاح گردیده است که اصلاحات صورت گرفته با توجه به پیش‌بینی استرداد حقوق ورودی کالاهای صادراتی از محل خزانه و همچنین ذکر معادل فارسی مؤتلفه رافع ایرادات شورا به نظر می‌رسد.

مسئله‌ای که در خصوص بند «چ» این ماده وجود دارد این است که برخی از حروف لاتین در این بند ذکر شده است که به دلیل اینکه خط رسمی نیز مطابق اصل ۱۵ باید فارسی باشد بکارگیری این حروف مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

لازم به ذکر است که اصلاح مذکور در بند «۴» تبصره «۲» بند «چ» ناظر به ایرادات شورای نگهبان نبوده است.

ماده الحاقی (۲۹)

این ماده ناظر به بند «۱۲» از ایرادات شورا اصلاح گردیده است، که اصلاح صورت گرفته با توجه به اینکه مقرر نموده، سود متعلقه به خرید کالاها باید در قرارداد با رعایت قوانین و مقررات پیش بینی شود رافع ایراد شورا به نظر می‌رسد.

ماده الحاقی (۳۴)

این ماده مطابق آخرین بند از ایرادات شورا مغایر اصول ۵۲ و ۷۵ قانون اساسی شناخته شده است. در این خصوص با توجه به اینکه تکلیف قطعی دولت در این ماده به اعطاء اجازه به دولت جهت اختصاص مبالغی به محل مزبور تبدیل شده، ایراد شورا رفع شده است.

اساسنامه صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران

مقدمه

«اساسنامه صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران» که به استناد ماده (۳۲) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران - مصوب ۱۳۹۱-^(۱) و به پیشنهاد بنیاد شهید و امور ایثارگران در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۸ هیأت‌وزیران به تصویب رسیده است، در راستای اجرای اصل ۸۵ قانون اساسی جهت انطباق با موازین شرع و قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شده است. ذیلاً به بررسی این مصوبه پرداخته می‌شود.

بررسی مواد

ماده (۱۲)

بند «پ» این ماده در مقام بیان وظایف و اختیارات هیأت مدیره صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران، «تصویب آئین‌نامه اجرایی و دستورالعمل نحوه

---

۱. ماده ۳۲- بنیاد موظف است نسبت به ایجاد صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اقدام نموده و اساسنامه آن را تدوین و به تصویب هیأت‌وزیران برساند. منابع مالی این صندوق به شرح زیر تأمین می‌گردد:

الف- بودجه عمومی دولت

ب- وجوه برگشتی از محل اقساط وام‌های اشتغال پرداختی به ایثارگران (وجوه اداره‌شده)

ج- سایر منابع بنیاد (منابع داخلی بنیاد) انتخاب می‌نماید.

پرداخت تسهیلات اشتغال» را در صلاحیت این مرجع دانسته است که با توجه به اینکه به موجب ماده (۱۱) این اساسنامه هیچ الزامی برای وزیر بودن اعضای این هیأت ذکر نشده است، لذا پیش‌بینی چنین صلاحیتی برای هیأت مدیره مغایر با اصل ۱۳۸ قانون اساسی به نظر می‌رسد.^(۱)

---

۱. ماده ۱۱- هیأت‌مدیره مرکب از پنج نفر عضو است که دو نفر آن عضو علی‌البدل می‌باشد و به پیشنهاد رئیس هیأت‌امنا و تصویب هیأت‌امنا برای مدت سه سال انتخاب و با حکم رئیس هیأت‌امنا منصوب می‌شوند. هیأت‌مدیره در اولین جلسه از بین اعضای خود یک نفر را به‌عنوان رئیس هیأت‌مدیره انتخاب می‌نماید.

اساسنامه‌های

شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ارونند (سهامی خاص)، شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه انزلی (سهامی خاص)، شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ماکو (سهامی خاص)، شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ارس (سهامی خاص)، شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه کیش (سهامی خاص)، شرکت هواپیمایی کیش (سهامی خاص)، شرکت عمران، آب و خدمات منطقه آزاد کیش (سهامی خاص)، شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه‌های منطقه آزاد کیش (سهامی خاص) و موسسه آموزشی علوم و فنون کیش

مقدمه

اساسنامه‌های «شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ارونند (سهامی خاص)»، «شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه انزلی (سهامی خاص)»، «شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ماکو (سهامی خاص)»، «شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ارس (سهامی خاص)»، «شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه کیش (سهامی خاص)»، «شرکت هواپیمایی کیش (سهامی خاص)»، «شرکت عمران، آب و خدمات منطقه آزاد کیش (سهامی خاص)»، «شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه‌های منطقه آزاد کیش (سهامی خاص)» و «موسسه آموزشی علوم و فنون کیش» که به پیشنهاد شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و به استناد بند «ب» ماده (۴) و ماده (۷) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد

تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۲-^(۱) در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۱۷ هیأت وزیران به تصویب رسیده، در اجرای اصل ۸۵ قانون اساسی جهت تطبیق با قانون اساسی و موازین شرع به شورای نگهبان ارسال شده است که در ذیل به بررسی این مصوبات پرداخته خواهد شد.

بررسی و تبیین

الف- نکات کلی

۱) با توجه به لزوم رعایت سیاست‌های کلی نظام در مصوبات مجلس و دولت و به‌طور خاص سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران -ابلاغی ۱۳۸۴- مقام معظم رهبری، شورای نگهبان در جریان بررسی اساسنامه شرکت‌های متعلق به سازمان‌های مناطق آزاد تجاری- صنعتی که به استناد مواد (۴) و (۷) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی جمهوری اسلامی ایران ایجاد می‌شوند همواره بر رعایت این سیاست‌ها در اساسنامه‌های مورد اشاره توجه و اهتمام داشته است که نمونه آن را می‌توان نظرات آن شورا درخصوص «اساسنامه شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه قشم» و «اصلاح اساسنامه شرکت صید صنعتی منطقه آزاد چابهار» در سال ۱۳۹۳ دانست

۱. ماده ۴- هیأت وزیران مسئولیت:

...

ب- تصویب اساسنامه سازمان و شرکت‌های تابعه.

...

را برعهده خواهد داشت.

ماده ۷- سازمان هر منطقه مجاز است با تصویب هیأت وزیران نسبت به تشکیل شرکت‌های لازم که طبق موازین قانون تجارت تشکیل می‌شود، اقدام نماید.

که سرمایه‌گذاری دولت در برخی از حوزه‌ها را مغایر با قسمت اخیر جزء «ا» بند «الف» سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی دانسته است و دولت جهت رفع ایرادات آن شورا در مصوبات اصلاحی خود انجام آن اقدامات را «با رعایت سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون اجرای آن» پیش‌بینی نموده است.

لازم به ذکر است که در مصوبات مورد بررسی، ماده (۳) اساسنامه‌ها، هدف شرکت‌ها (موسسه) را در چارچوب سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پیش‌بینی نموده است. همچنین در بند «الف» ماده (۴) اساسنامه‌های شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه کیش (سهامی خاص)، شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه اروند (سهامی خاص) و شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه انزلی (سهامی خاص)، شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ماکو (سهامی خاص) و شرکت سرمایه‌گذاری و توسعه ارس (سهامی خاص) و بند «ز» ماده (۴) اساسنامه شرکت هواپیمایی کیش (سهامی خاص)، اقدام به سرمایه‌گذاری در کلیه فعالیت‌های توسعه‌ای با مشارکت سرمایه‌گذاران توسط شرکت، تا سقف چهل‌ونه درصد با رعایت سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون اجرای آن مجاز شمرده شده است. البته در بند «د» ماده (۴) اساسنامه شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه‌های منطقه آزاد کیش (سهامی خاص)، رعایت سیاست‌های مورد اشاره در «جذب سرمایه‌گذاری و مشارکت با اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی» به صورت مشخص پیش‌بینی نشده است که این امر شبهه مغایرت این بند از ماده (۴) این اساسنامه را ایجاد کرده است.

۲) در ماده (۲۴) اساسنامه‌ها، به انجام وظایف بازرسان و حساب‌رسان بر طبق قانون تجارت اشاره شده است. همچنین در ماده (۳۳) اساسنامه موسسه آموزشی علوم و فنون کیش مقرر شده است که «در سایر موضوعاتی که در این اساسنامه قید نشده است، مطابق قانون تجارت عمل خواهد شد». در این خصوص لازم به ذکر است که ماده (۷) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران، سازمان هر منطقه را مجاز دانسته است که با تصویب هیأت‌وزیران نسبت به تشکیل شرکت‌های لازم «که طبق موازین قانون تجارت تشکیل می‌شود»، اقدام نماید. همچنین ماده (۵) قانون اخیرالذکر، اداره این شرکت‌ها را «منحصراً بر اساس این قانون و اساسنامه‌های مربوط» دانسته و در موارد پیش‌بینی نشده، آن‌ها را «تابع قانون تجارت» قلمداد نموده و این قانون از نظر شورای نگهبان مغایر شرع و قانون اساسی شناخته نشده است.

۳) در خصوص مستند قانونی تصویب اساسنامه موسسه آموزشی علوم و فنون کیش، یعنی بند «ب» ماده (۴) و ماده (۷) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری-صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲، نکته کلی قابل توجه آن است که طبق ماده (۲) اساسنامه موسسه مذکور، نوع موسسه، «موسسه غیرتجاری» دانسته شده و حال آنکه مستندات قانونی فوق‌الذکر، تنها اجازه تشکیل «شرکت» را به سازمان هر منطقه داده و تصویب اساسنامه این شرکت‌ها را برعهده هیأت‌وزیران گذاشته است. بنابراین تشکیل موسسه غیرتجاری، می‌تواند خروج از اذن مقنن و مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی تلقی شود.

بررسی مواد

ماده (۴) -

در این ماده اساسنامه شرکت هواپیمایی کیش (سهامی خاص)، استفاده از واژگان بیگانه «هلیکوپتر» در بندهای «ب»، «د» و «و»، «رادار» در بند «ج»، «هندلینگ» در بند «ه» و «ترافیک» در بند «و» مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

ماده (۲۱) -

۱) تذکر: در بند «ح» این ماده اساسنامه‌ها، عبارت «تصویب ارجاع دعاوی و صلح و سازش به داوری» واجد ابهام و ایراد مفهومی می‌باشد و به نظر می‌رسد باید به عبارت «تصویب ارجاع دعاوی به داوری و صلح و سازش آن‌ها» اصلاح شود.

۲) تذکر: در بند «ط» این ماده اساسنامه‌ها، عبارت «تسلیم به دعوی یا انصراف از آن» باید به عبارت «تسلیم دعوی یا انصراف از آن» اصلاح شود. همچنین عبارت «یا بدون اختیار صلح» و «یا بدون حق توکیل» در این بند دارای اشکال است و باید به ترتیب به عبارت «با یا بدون اختیار صلح» و «با یا بدون حق توکیل» تغییر یابد. به‌علاوه عبارت «جلب شخص ثالث در دعوی ثالث» در ذیل این بند واجد ابهام و ایراد مفهومی می‌باشد و به نظر می‌رسد باید به عبارت «جلب شخص ثالث و دعوی ورود ثالث» اصلاح شود.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل مابقی آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود رایانها و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir